

סוכה פרק ראשון סוכה

יה.

עין משפט
נר מצוה

קבו א מיי פ"ה מהלכות
סוכה הלכה כ' טו"ט ע"ב
א"מ סימן תלכ סעף ג'
קבו ב מיי פ"ז מהל'
שבת הלכה כד
טו"ט ע"ב א"מ סימן סג
סעף כ"א
קבו ג מיי פ"ז מהל'
טומאת מת הלכה א
סג עשין ל"א
קבו ד ה מיי פ"ד
מהלכות סוכה הל'
ט ט סג עשין ג' טו"ט ע"ב
א"מ סימן תל סעף ח:

רבינו חננאל (המשך)
גבי א"מ יש בין בותל
וכי ד' אמות פסולה,
לשמונה ד' אמות פסולה
הא פחות מ' כשרה,
וזוהו אחד מן המחיצות
והיא דופן עקומה דקיימא
לן הלכה למשה מסיני
אליבא ד' מאיר. וכוון
שהיא ג' אמות ושליש
מהאי גיסא, וג' אמות
ושליש מהאי גיסא, וסבך
כשר באמצע ח' טפחים
שחן שיעור סוכה, ורואין
כאלו תן שני פסלין (הן)
שחן באמצע היא הסוכה,
ואילו הנסרים והפסלין
מזה הצד ומה הצד
חשבונין כרפנות, ודנין
אותן כאלו כרופן עקומה,
לפיכך היא הסוכה כשרה.
בירושלמי אהו מפורש
בירושלמי ר' לוי בשם
ר' חמא בר' חנינא,
כתיב וסכת על הארץ
את הפרוכת מיכן שהדופן
קרוי סכך, ומיכן שעושיין
דפנות כדבר שמקבל
טומאה, כגון הפרוכת
שהיא דופן. ואפילו דופן
מקצתו עומד ומקצתו
עקום נקרא דופן, וראיה
לה הפרוכת, וכשר הוא.
ומפני מה אמרו ח' אמות
כרופותיה, כדי שיכא
פסלין בדוקין באמצע,
ואם יוסיף יפסד החשבון,
והוא יהיה הסכך ד' אמות
פסול, וקיימא לן כשמואל
בבא, דהא סוגיא דשמעתא
כרופותיה, וכן המקרה סוכתו
בשפודין או בארובות
המטה כענין הזה, בהא
מוקמינן להו, בדופן
עקומה, כבית שפנתח
וכשרה המוקפת אכסדרה,
כן סוכה המוקפת בדברים
שאין מסככין בהן, כגון
השפודין וארובות המטה
וכיוצא בהן. אויר פחות
מג' טפחים בצדדין,
אמרין ללבוז דמי, כדנתן
הרחיק את הסכך ג'
טפחים מן הדפנות פסולה
אמרין מג' אמות
ללבוז דמי וכשרה. אויר
פחות מג' באמצע, פליגי
בהו ב"ר אחא ורבינא, חד
אמר יש ללבוז באמצע
גמר לה מקורה ג' א'
שחן קורה דתניא קורה
היוצאה מכותל זה ואינה
נוגעת בכותל זה שכנגדו,
וכן שחן קורות אחת
יוצאה מכותל זה ואחת
מכותל זה, ורובא נוגעת
זו אל זו, אם יש ביניהן
פחות פחות מג' טפחים
אין צריך להביא קורה
אחרת, דאמרין דפחות
מג' ללבוז דמי, שלשה
צריך להביא קורה אחרת
עליהם, לטתום הפתוח
שביניהן. והחלוק דוחה
שאני קורה דמרבנן היא,
אבל סוכה שהיא מן
התורה לא אמרין בה
לבוז באמצע. דנתן ארובה
בתוך הבית ובה פותח
טומאה בבית כנגד
פניה, וטומאה כנגד

אין לבד באמצע. היינו למעלה דלפנות מכשירין לעיל (דף יז.)
קנה קנה פחות מג' ומקורת מצוי פריך שפיר דהיינו נמי
למעלה ופריך זין למחן דלמך פ"ק דעירובין (דף יז.) קורה משום
היכרא זין למחן דלמך משום מחיצה ור"מ א"מ אין ללבוז בלמעט א"כ
ללמך מרובה מחמתה תיפסל עד
שמהא מכוסה יפה ומעובה מנין בית
שלא יהא זב נקב לאו פרכא היא
דהכא מיירי כשהאזיר מהלך על פני
כולה וצסיכך נחלקו לשנים והא דאין
סכך פסול פוסל צפחות מארבעה
ואע"ג דאין ללבוז בלמעט לא דמי
לאזיר דהא מה נפשך יתר משלשה
הרי ילא מתורת ללבוז ואפילו הכי
אינו פוסל לפי שאינו חסוד להיות
חוץ ומפסיק צינתיים:

אין בארובה פותח טפח טומאה
בבית כנגד ארובה שהור
טומאה כנגד ארובה כל הבית כולו
טהור. צסיפא גרסינן כי רישא
וצדדים אחרים יש צינייהם חילוק
במסקת אהליות פרכ' והכא לא מיימי
לה כולה שדך הגמרא לקרר משניות
של סדר טהרות:

סיבך על גבי אכסדרה שיש לה
פצימין. אכסדרה פירש
צקונטרס (לעיל דף יז.) חצר המוקפת
לאכסדרה חצר זו מוקפת צמיס
ופתוחים לה סביב משלש רוחות ולפני
הצמיס עשוין לאכסדרות סביב לג'
על סדר טהרות:

סיבך על גבי אכסדרה שיש לה
פצימין. אכסדרה פירש
צקונטרס (לעיל דף יז.) חצר המוקפת
לאכסדרה חצר זו מוקפת צמיס
ופתוחים לה סביב משלש רוחות ולפני
הצמיס עשוין לאכסדרות סביב לג'
על סדר טהרות:

והוא רבי מאיר שאם יש בין נסר לנסר
כמלא נסר שמיניה פסל ביניהם וכשרה
בשלמא למ"ד בין באמצע בין מן הצד בר'
אמות משום הכי כשרה אלא למאן דאמר
באמצע בארבעה אמאי כשרה אמר רב
הוגא בריה דרב יהושע הכא בסוכה דלא
הויא אלא שמינה (6) מצומצמות עסקינן ויהיב
נסר ופסל ונסר ופסל ונסר ופסל מהאי גיסא
ונסר ופסל ונסר ופסל ונסר ופסל מהאי
גיסא דהוו להו שני פסלין באמצע ואיכא
הכשר סוכה באמצע אמר אביי אויר
שלשה בסוכה גדולה ומיעוטו בין בקנים בין
בשפודין הוי מיעוט בסוכה קטנה בקנים
הוי מיעוט בשפודין לא הוי מיעוט והני
מולי מן הצד אבל באמצע פליגי בה רב
אחא ורבינא חד אמר איש ללבוז באמצע
וחד אמר אין ללבוז באמצע מ"מ דמ"ד יש
לבוז באמצע דתניא (6) קורה היוצאה מכותל
זה ואינה נוגעת בכותל אחר וכן שתי
קורות אחת יוצאה מכותל זה ואחת יוצאה
מכותל אחר ואינן נוגעות זו בזו פחות
משלשה אינו צריך להביא קורה אחרת
שלשה צריך להביא קורה אחרת ואידך
שאני קורות דרבנן מאי טעמא דמאן דאמר
אין ללבוז באמצע דתנן (7) ארובה שבבית
ובה פותח טפח טומאה בבית כולו טמא
מה שכנגד ארובה טהור טומאה כנגד
ארובה כל הבית כולו טהור אין בארובה
פותח טפח טומאה בבית כנגד ארובה טהור
טומאה כנגד ארובה כל הבית כולו טהור
ואידך שאני הלכות טומאה דהכי גמירי
להו דרש רבי יהודה בר אלעאי בית שנפחת
וסיבך על גביו כשרה אמר לפניו ר' ישמעאל
ברבי יוסי רבי פריש כך פירש אבא ארבע
אמות פסולה פחות מארבע אמות כשרה
דרש רבי יהודה בר אלעאי אברומא שריא
אמר לפניו רבי ישמעאל ברבי יוסי רבי
פריש כך אמר אבא של מקום פלוני אסורה
של מקום פלוני מותרת כי הא דאמר אביי
האי (8) צחנתא דרב נהרא שריא מאי טעמא
אילוימא משום דרדיפי מיא והאי דג טמא
כיון דלית ליה חוש השדרה לא מצי קאים
והא קא חזינן דקאי אלא משום דמליחי
מיא והאי דג טמא כיון דלית ליה קילפי
לא מצי קאי והא קא חזינן דקאי אלא
משום דלא מרבה טינייהו דג טמא אמר
רבינא והאידנא דשפכי נהר איתן ונהר

גמרא להתם אסירא (7) אתמר דסיבך על גבי אכסדרה שיש לה פצימין כשרה
שאין לה פצימין אביי אמר כשרה ורבינא אמר הפסולה אביי אמר כשרה

אמרין
מיימתן לה כולה וזהו ראש הפרק ארובה שבבית: **הכי גמירי** להו. מסיני דאין ללבוז בלמעט ומהלכה לא גמרינן מידי אחריתי
אלא ההוא דלתמיר צינה: **רבי פריש**. את דצריך: **אברומא**. מין דגים קטנים ואין שרצין ניכרין צהן: **של מקום פלוני**
אסורים. שרצין דגמילין צחותו נהר ומרוב קוטנס אין יכול להפרישם שאינו ניכרים: **של מקום פלוני מותרת**. שאין לרוב נהר
נגדל שרצים כדמפרש: **אנתא**. מין דגים קטנים: **דב נהרא**. הנהר צב שני: **רדיפי מיא**. קלות וממחרות לרוב: **חוט**
השדרה. נתון כח בצלם וצבהמה ודגים להיות שדרתו עומדת בצריאות: **והא קחזינן דקאי**. צכמה הנרות הרדופין צמימיהן:
קילפי. קשקשים: **דלא מירבי טינייהו** דג טמא. אין טיט של אותו נהר מגדיל ומשקיף שקיים ורמשים: **והאידנא** כו'. שהוסבו
לתוכן עכשיו והם מגדלין שקיים ומתן יורדין לאותו נהר: **סיבך על גבי אכסדרה שיש לה פצימין**. כגון חצר המוקפת אכסדרה כדפריש'
צמימיהן וסיבך בארובה של חצר וסמך הסכך על שפת קירוי של אכסדרה ואין מחיצות פנימיות מועילות לטובה דש בתקרת האכסדרה
יותר מארבע אמות אבל ללד הסוכה יש לאכסדרה פצימין עמודין כמין חלונות וצינייהם פחות פחות משלשה כשרה דאמרין זהו ללבוז:

צפן ואשים צהן ד' נמי קאי: **אמאי כשרה**. ככל אחת מהנסרים
שיש שיעור לפסל היכא דליכא למישרייה צדופן עקומה וזו כולה
מנובללת צפן ואם גדולה היא אותם שחון לארבע אמות פסולות
זה: **שאין זה אלא שמונה אמות מלומאמוס**. לא פחות ולא יותר
שהן ארבעים ושמונה טפחים וכגון
שהתחיל זה מנ' לדידה דיהב נסר
צרישא והדר פסל ונסר ופסל ונסר
ופסל מהאי גיסא הרי כ"ד טפחים
הרי סיכך עד אמצעה וחוזר ומתחיל
מצדה השני ועושה כמו כן והוה להו
שני פסלים בלמעט דליכא הכשר
סוכה והרי ח' טפחים הן הלכך
כשרה על ידי אותן שני פסלים ותחת
הנסרים לא יישן והסוכה אינה נפסלת
צהן דלמרי' דופן עקומה עד הפסלים
האלמנעים דהא פחות מארבע אמות
הוא. ור"מ צנסרס ופסלים הפחותים
מד' לא מתכשרא צננים האלמנעים
דזימנין דליכא הכשר סוכה ולרבי
מאיר דלמך חף צשאין צהן ארבעה
אין מסככין צהן היכי מתכשר צשים
צין נסר לנסר כמלא נסר ההיא כולה
כשרה וכן תחת הנסרים דהא ליכא
ד' דמקום אחד והיכא פסיל ר' מאיר
היכא דליכא תרתי צהדי דקסצר
שני נסרים מנטרפים לארבעה: הוי
מיעוט. וכשרה ללא שיעור אויר יש
ולא שיעור סכך פסול יש: **בסוכה**
קטנה. שיעור מלומאמוס: **בקנים** הוי
מיעוט. דלמרינא ללבוז ואין כאן
אזיר: **בשפודין** לא הוי מיעוט. ואף
על צב דלא מזה ולא מזה יש שיעור
לפסול מיהו כיון דליכא ג' טפחים
צהדי דנפקי מהכשר סוכה חשיבי
צאפי נפשייהו ולא מנטרפין צדה
לאשלומה לשיעורא וליתיה לשיעורא
דסוכה: **והני מיני**. לאזיר פחות מג'
ללבוז ואינו פוסל צסוכה: (8) **מן הצד**.
דלמרינא הוי הוא ללבוז מן הדופן:
באמצע. אויר צפחות מג' שלא
כסומין לדופן: **קורה היוצאה**. להמיר
המזוי ונתונה על רוח צפת המזוי
מכותל לכותל וזו אינה מוגעת לשני
התלים: **וקן צ' קורות כו'**. ועל כרחק
בלמעט אויר פחות מג' שלא כסומן
לדופן: **שאני קורה**. דכל איסור
טוטלו מצוי והלכות עירוב דרבנן הוא
דמלאורייתא לא צעי מיקון הלכך
הקילו זה הכי דהא אסרו והם המזוי
אבל סוכה דלורייתא אי לא קיס לן
ללבוז בלמעט הלכה למשה מסיני לא
מניין לאכשורה: **ארובה**. בגג היא:
כנגד ארובה טהור. כלים שמתמיה
טהורים שאינו אהל' המנא אלמא אין
ללבוז בלמעט למיהו כוליה כסתום:

הגהות הב"ח
(א) נג' אמר רב הונא
וכי אלא שמה אמת
מלומאמוס: (ב) רש"י ד"ה
מן הצד. ר"ב ס"א ה"מ
מן הצד הוא דאמרין
כשמייעט לאזיר הוי
מיעוט דאזיר הנשאר
אמרין ביה ללבוז מן
הצד אבל אם יש אויר
ג' באמצע ומיעוטו שיעור
פחות פליגי ביה אי
הוי מיעוט:

מוסף רש"י
ומודה רבי מאיר. צין
שיש צין ארבעה צין שאין
צין ארבעה (ע"ל ד"ה).
שמיניה פסל ביניה
פסולת גזון ויקב דהוא
סכך כשר, והכי נמי מצי
למיעט ומודה ר' יהודה
בצין דלית בהו ארבעה
דפסולת, שאם יש צין נסר
לנסר כו', והאי דנקט
ר' מאיר רבותא היא,
דלפניו ר' מאיר דלממיר
מודה בהו (8). ואיכא
הבשר סוכה באמצע
דלי היכי נסר ופסל עד
לאמצע מהאי גיסא וחוזר
ומתחיל מצדה השני וטעון
נסר מחילה ואחר
פסל מנו כן עד אמצע,
הוי להו שני פסלים
בלמעט וכן של סוכה,
טפחים וישא הכשר סוכה,
ונסרים צבה לא פסלי לה.
דלמרינן דופן עקומה עד
הפסלים האלמנעים (8).
צחנתא. חילוק דרב
נהרא. דבב שם הנהר
(ע"ל טז). דרדיפי מיא.
כמה מקלחין דצדדין
לע"ז (8). דלא טמא
טינייהו דג טהור.
קחזינן של אותו הנהר
אין מגדל דגים עומדין
(8). סיבך על גבי
אכסדרה שיש לה
פצימין. שתי דפנות
שיש לה כהלכה לארובה
ועושה כמזוי, וצדופן
שלישית וצינייהם קטנים
עמודים לקרי חלונות ויש
להם טפח (ש"ב ע"ב): א'
עמודין קטנים מלומאמוס
פחות מג' (ש"ב ע"ב).

רבינו חננאל
מודה ר' מאיר שאם יש
בין נסר לנסר כמלא
נסר שמיניה פסל ביניה
וכשרה. ומודה ר' יהודה
שאם נתן עליה נסר.
שרוב ד' טפחים כשרה.
בשלמא לרב דאמר לעולם
טפחים פסולה קשיא.
ומיהו רב הונא בריה דרב
יהושע אליבא דשמואל,
הכא בהא מנתי' בסוכה
שאין בה אלא ח' אמות על
ח' אמות מצומצמות שחן
ארבעים ושמונה טפחים
היא, וכגון דמסכך בה דרב
ופסל ונסר ופסל מהאי
גיסא, ונסר ופסל ונסר
ופסל מהאי גיסא דהוה להו
שני פסלין באמצע, שיעור
שני פסלין ח' טפחים,
וכל פסל הוא סכך כשר,
והנסר הוא סכך פסול,
הוא פסל היוצא מן הסוכה נידון כסוכה. סכך כשר באמצע ח' טפחים שחן אמה ושליש, ושליש אמות
מיושלין מהו הצד שיעורו שנים ושני פסלין וכן מן הצד האחר, ונתן בית שנפחת וסיבך על